

svémocného jednání. Nejsou-li, jak dovozeno, subjektivní náležitosti zločinu zpronevěry zjištěny, spočívá odsuzující výrok na nesprávném použití zákona a rozsudek je zmatečným podle § 281 čis. 9 písm. a) tr. ř., takže není třeba zabývatí se tím, co stížnost rozsudku vytýká po stránce formální. Jelikož pro nedostatek subjektivních zjištění nelze se obejítí bez nového hlavního přelíčení v prvé stolici, bylo za souhlasu generální prokuratury podle § 5 zákona čis. 3 ř. zák. z roku 1878 vyhověno stížnosti ihned v zasedání neveřejném a uznáno dále, jak se stalo.

Čís. 2608.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n.).

»Pobuřováním« po rozumu § 14 čis. 1 zákona jest jakékoliv intelektuální působení na jiné osoby, směřující k tomu, by v nich vyvolán byl nepřátelský stav a nálada proti právním statkům, chráněným tímto ustanovením zákona, zejména působení na cit jiných osob v tomto směru.

Pobuřováním proti státu pro jeho vznik, proti jeho ústavní jednotnosti a samostatnosti mohou býti i projevy smutku a studu nad tím, že výsledek světové války způsobil odtržení obyvatel německé národnosti (jižní Moravy) od jich soukmenovců, a že jsou nyní včleněni do státu jinojazyčného, a projevy naděje a přání, by v budoucnosti došlo zase k jich spojení.

Subjektivní skutková podstata přečinu § 14 čis. 1 zákona předpokládá úmysl, by v jiných osobách byl vyvolán nepřátelský stav a nálada proti právním statkům zákonem chráněným; tak jest tomu již tenkrát, když pachatel, věda, že určité jednání směřuje a je způsobilým k tomu, by vyvolalo v jiných osobách nepřátelský stav a náladu proti některému z oněch právních statků, přece takový čin úmyslně předsevezme.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1926, Zm II 261/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnĕ stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 5. května 1926, jímž byli obžalovanĕ sprostěni podle § 259 čis. 3 tr. ř. z obžaloby, Arnošt H. pro přečin rušení obecného míru podle § 14 čis. 1 zákona na ochranu republiky, Eduard P. pro přečin spoluviny na rušení obecného míru podle §§ 5, 7, 239 tr. zák. a § 14 čis. 1 zák. na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil zemskému trestnímu soudu v Brně, by ji znovu projednal a o ní rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudkĕm soudu prvé stolice byli podle § 259 čis. 3 tr. ř. osvobozeni: 1. obžalovaný Arnošt H. od obžaloby pro přečin rušení obecného míru podle § 14 čis. 1 zák. na ochranu republiky, spáchaný prý tím, že na jaře 1925 obsahem článku »Den Turnern von L. zum vierten und fünften

Heuert 1925, dem Tage des 50. jährigen Bestehens ihres Vereines«, jež sám napsal a jehož uveřejnění v neperiodickém tiskopise »F.« jakož i v čísle 12. periodického tiskopisu »G.« ze dne 15. června 1925, v čísle 779 periodického tiskopisu »B. M.« ze dne 13. června 1925 a v čísle 362 periodického tiskopisu »S.« ze dne 13. června 1925 prostřednictvím Eduarda P-a zařídil, veřejně pobuřoval proti státu pro jeho vznik, proti jeho samostatnosti a ústavní jednotnosti, a 2. obžalovaný Eduard P. od obžaloby pro přečin spoluviny na tomto rušení obecného míru podle §§ 5, 7, 239 tr. zák. a § 14 čís. 1 zák. na ochranu republiky, spáchaný prý tím, že zařadiv onen článek do neperiodického tiskopisu »F.« a zařídív jeho otisknutí v oněch číslech jmenovaných periodických tiskopisů, ku trestnému činu pod 1. uvedenému úmyslně příčinu zavdal a ku bezpečnému vykonání jeho svou pomocí přispěl. Zmateční stížnost státního zastupitelství napadá tento rozsudek důvody zmatečnosti podle § 281 čís. 5 a 9 tr. ř. Především vytýká rozsudku, že nezjišťuje, kdo onen článek napsal a kdo zařídil jeho uveřejnění, že nezjišťuje, který doslov ze dvou různých textů, které tu přicházejí v úvahu — doslov článku, uveřejněného v »B. M.« a »S.« liší se prý svým rozsahem a tudíž i obsahem podstatně od textu uveřejněného ve »F.« a v »G.«, — byl sepsán obžalovaným H-em, a že neuvádí, zda po stránce objektivní bere za prokázanu skutkovou podstatu některého trestného činu z obsahu toho či onoho textu článku. Rozsudek je prý proto stížen vadami neúplnosti a nejasnosti po rozumu § 281 čís. 5 tr. ř. Rozsudek reprodukuje v rozhodovacích důvodech nejprve doslov článku, jež obžalovaný H. podle tvrzení obžalovacího spisu napsal pro onen neperiodický tiskopis »F.«, uvádí, že v tomto tiskopise uveřejněný článek byl až na nepatrné odchylky uveřejněn v čísle 12 periodického tiskopisu »G.« ze dne 15. června 1925, v čísle 779 periodického tiskopisu »B. M.« ze dne 13. června 1925 a v čísle 362 periodického tiskopisu »S.« ze dne 13. června 1925, zmiňuje se pak o tom, co obžalovaní doznali, že obžalovaný H. se přiznává k původcovství onoho článku, t. j. zřejmě článku, jehož text je v rozhodovacích důvodech reprodukován, jakož i k tomu, že dal spoluobžalovanému P-ovi svolení, by dal tento článek otisknouti i v jiných listech, a že obžalovaný P. připouští, že vyzval obžalovaného H-a, by napsal nějaký článek do slavnostního listu (»F.«), že článek po jeho dojití do slavnostního listu zařadil a opisy zaslal do »G.« a »S.«, v nichž článek byl uveřejněn, a že došlo, ježto redakce časopisu »S.« je zároveň též redakcí časopisu »B. M.« a obsah těchto současně vycházejících periodických tiskopisů je shodný, z podnětu obžalovaného (P-a) také k uveřejnění článku v »B. M.«, a zkoumá pak v ostatní části rozhodovacích důvodů, zdali a pokud obsah článku obžalovaným H-em napsaného zakládá objektivní skutkovou podstatu přečinu rušení obecného míru podle § 14 čís. 1 zák. na ochranu republiky a zda tu jde také o subjektivní zavinění obžalovaných v tomto směru. Ačkoliv rozsudek výslovně nezjišťuje, že článek obžalovaným H-em sepsaný zněl tak, jak je v rozhodovacích důvodech reprodukován, že obžalovaný zařídil prostřednictvím spoluobžalovaného P-a, by tento článek byl uveřejněn v neperiodickém tiskopise »F.« a mimo to také v oněch číslech shora

naznačených periodických tiskopisů, a že obžalovaný P. článek obžalovaným H-em sepsaný zařadil do neperiodického tiskopisu »F.« a zařídil jeho uveřejnění také v oněch číslech časopisu »G.«, »B. M.« a »S.«, nemůže přece býti pochybnosti o tom, že pokládá tyto skutečnosti za zjištěny; neboť jinak neobíral by se zkoumáním obsahu článku, jehož text je v rozhodovacích důvodech uveden, a otázky subjektivního zavinění obžalovaných v oněch směrech. Výtky stížnosti nejsou tudíž odůvodněny.

Co se týče otázky, zda obsah článku obžalovaným H-em sepsaného zakládá objektivní skutkovou podstatu přečinu rušení obecného míru podle § 14 čís. 1 zák. na ochranu republiky, dospívá rozsudek k tomuto výsledku: Pokud prý článek obírající se jako »B.« výkladem symbolů barev spolku »Turnverein« černé, červené a zlaté, obsahuje vyjádření smutku a studu německých obyvatel jižní Moravy nad tím, že výsledek světové války způsobil odtržení jich od soukmenovců, s nimiž do té doby žili v jednom státu jako rovní s rovnými, a včlenění jich do státu jinojazyčného, a naděje a přání, by v budoucnosti zase byli spojeni, nelze prý v něm spatřovati nic závadného; neboť není prý to ničím jiným než výronem národnostního citu, jenž reklamuje pro národnost sílu státotvornou a došel po světové válce výrazu v uplatňované zásadě sebeurčení národů. I když prý tyto city jsou v některých místech článku vyjádřeny výrazy silnými, ba předpojatými a zkreslenými, nelze prý pustiti se zřetele, že článek byl psán jako článek oslavný a že byl napsán spisovatelem libujícím si v symbolických rčeních a obratech a dávajícím v něm průchod své básnické mluvě. Závadným stal prý se článek tím, že na několika místech se neobmezuje na takové projevy smutku a studu, naděje a přání, nýbrž přímo hrojí proti vzniku Čs. státu (patrně proti Čs. státu pro jeho vznik) a proti jeho ústavní jednotnosti. V obsahu části článku počínající slovy »Vor wenigen Monden« a končící slovy »um Volk und Heimat«, pro niž byl onen neperiodický tiskopis »F.« zabaven, dlužno prý spatřovati objektivní skutkovou podstatu přečinu rušení obecného míru podle § 14 čís. 1 zák. na ochranu republiky, a to pobuřování proti státu pro jeho vznik a proti jeho ústavní jednotnosti, nikoli však též proti jeho samostatnosti, ježto prý článek v tomto směru ničeho podobného neobsahuje. Zbývající část článku nelze prý však pokládati za závadnou ve smyslu tohoto ustanovení zákona. Zmatečná stížnost napadá v tomto směru rozsudek právem důvodem zmatečnosti podle § 281 čís. 9 tr. ř. Pobuřováním po rozumu § 14 čís. 1 zák. na ochranu republiky jest jakékoli intelektuální působení na jiné osoby, směřující k tomu, by v nich vyvolán byl nepřátelský stav a nálada proti právním statkům chráněným tímto ustanovením zákona, zejména působení na cit jiných osob v tomto směru. Projevy smutku a studu na tím, že výsledek světové války způsobil odtržení obyvatel německé národnosti jižní Moravy od jich soukmenovců, s nimiž do té doby žili v jednom státě, projevy smutku a studu nad tím, že jsou včleněni do státu jinojazyčného, projevy naděje a přání, by v budoucnosti došlo zase ku spojení jich, mohou podle toho, co bylo shora uvedeno o pojmu pobuřování, zakládati pobuřování proti státu pro jeho vznik, proti jeho

ústavní jednotnosti a samostatnosti. Pojmu pobuřování proti státu pro jeho vznik a proti jeho ústavní jednotnosti může dále odpovídati obsah oné části článku, již rozsudek označuje za nezávadnou, též potud, pokud se v ní mluví o době nejtíživějšího utlačení a o době ponížení německého národa a pokud symboly barev jsou v ní vykládány tím, že černá znamená smutek nad hlubokým úpadkem německého lidu jižní Moravy, červená barva stud nad přítomností a zlatá barva budoucí svobodu. Posléze mohlo by býti v obsahu části článku, již rozsudek pokládá za závadnou s hlediska § 14 čís. 1 zák. na ochranu republiky, spatřováno také pobuřování proti samostatnosti Čs. republiky, mělo-li místo, jež stížnost má na mysli, totiž místo, kde se mluví o tom, že obyvatelé jižní Moravy budou příslušníky německé říše, v jejímž území nikde nebudou hraničáry jiného státu, ten smysli, že němečtí obyvatelé jižní Moravy, jež tvoří část území Čs. republiky, budou podrobeni jen svrchovanosti německé říše.

Pokud jde o subjektivní stránku přečinu rušení obecného míru podle § 14 čís. 1 zákona na ochranu republiky, uvádí rozsudek v rozhodovacích důvodech především, že ke skutkové podstatě tohoto přečinu se vyžaduje úmysl, že pouhé vědomí nestačí, neuvádí však, jaké vědomí má při tom na mysli. Stížnost namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř., že mezi úmyslem a vědomím nelze tu vůbec rozlišovati. Byli-li prý si obžalovaní vědomi, co článek ve svém doslovu obsahuje, bylo prý uveřejnění článku provázeno též úmyslem, by článek u čtenářů docílil toho účelu, který z doslovu vyplývá, by totiž v nich vzbudil ty city a naděje, jež projevuje. Ve skutečnosti vyhledává se ke skutkové podstatě přečinu tu v úvahu přicházejícího zlý úmysl, totiž úmysl, by v jiných osobách vyvolán byl nepřátelský stav a nálada proti právním statkům chráněným §em 14 čís. 1 zák. na ochr. republiky. Právní názor napadeného rozsudku, že je tu po subjektivní stránce třeba úmyslu, je tudíž správný. Tento zlý úmysl je však dán již tenkrát, když pachatel, věda, že určité jednání směřuje a je způsobilým k tomu, by vyvolalo v jiných osobách nepřátelský stav a náladu proti některému z oněch právních statků, přece takový čin úmyslně předsevezme, neboť v takovém případě nemůže býti pochybnosti o tom, že pachatel účinek svého jednání si představil a zamýšlel jej přivoditi. Vědomí pachatelovo, že určité jednání je způsobilým a směřuje podle své povahy k vyvolání nepřátelského stavu a nálady proti právním statkům v § 14 čís. 1 zák. na ochranu republiky uvedeným v jiných osobách, je tudíž podstatnou částí subjektivní skutkové podstaty přečinu podle tohoto ustanovení zákona. Rozsudek vylučuje v souzeném případě zlý úmysl obžalovaného H-a především proto, »že účel článku byl oslavný«, a dále proto, že tento obžalovaný vyličuje ve svém článku nynější a budoucí činnost spolku »barvitě a slohem básnickým«, a posléze proto, že z článku není patrné, že pisatel vidí domnělou křivdu, jež se stala německému obyvatelstvu jižní Moravy připojením k Čs. státu, právě ve vzniku tohoto státu, a že má na mysli určité cesty, jež by se měly za účelem odčinění tohoto domnělého zla nastoupiti. Pokud jde o obžalovaného P-a, uvádí mimo to, že tento obžalovaný měl zřejmě na mysli

článek oslavný, objednav u obžalovaného H-a tak zvaný »Banner-spruch«, že onen článek byl bez závady, t. j. aniž došlo k jeho zaba-vení, uveřejněn v periodických tiskopisech »G.«, »B. M.« a »S.«, že není prokázáno, že obžalovaný P. četl onen článek tak důkladně, že závadná místa co do úmyslu postřehl, že jej četl naopak jen zhruba, jsa rozrušen sebevraždou svého podnájemníka a soudní výpovědi z bytu. Zmateční stížnost vytýká v tomto směru rozsudku, že pomíjí mlčením, že obžalovaného H-a nutno považovati podle jeho předběž-ného vzdělání a podle jeho činnosti za osobu inteligentní a nepochybně normálně chápající, a že nepřihlíží k tomu, že obžalovaný P. je starší inteligentní úředník, který i při běžném přečtení článku musil postih-nouti jeho směr. Tuto výtku jest patrně pojímati v tom smyslu, že roz-sudek se nezmiňuje v rozhodovacích důvodech o skutečnostech, jež vyšly na jevo při hlavním přelíčení a jsou důležitými pro zjištění inteli-gence obžalovaných, t. j. zejména o vzdělání a zaměstnání obžalova-ných, a že jich nehodnotí. Tato neúplnost vztahuje se k rozhodné sku-tečnosti, neboť na zjištění inteligence a vůbec duševního založení obža-lovaných závisí správné řešení otázky, zda obžalovaní věděli, že obsah článku je způsobným a směřuje k tomu, by vyvolal v jiných osobách nepřátelský stav a náladu proti Čs. státu pro jeho vznik a proti jeho ústavní jednotnosti nebo samostatnosti. Skutečnost, že ve výroku roz-sudku jest obžalovaný H. označen jako spisovatel a obžalovaný P. jako vrchní revident na odpočinku, nenahrazuje nikterak scházejícího tu zji-štění a hodnotění oněch při hlavním přelíčení na jevo vyšlých skuteč-ností. Rozsudek je tu tudíž stížen vadou neúplnosti podle § 281 čís. 5 tr. ř., stížností mu vytýkanou. Pokud jde o obžalovaného P-a, přistupuje v tomto směru k oné vadě další stížností vytýkaná neúplnost po rozumu § 281 čís. 5 tr. ř., spočívající v tom, že rozsudek se nezmiňuje o tom, že článek »Den Turnern von L. zum 4.—5. Heuert 1925, dem Tage des 50 jährigen Bestehens ihres Vereines« uveřejněný v časopisech »B.« a »S.« se liší podstatně od textu téhož článku v neperiodickém tiskopise »F.«, ježto v oněch dvou periodických tiskopisech jsou celé části a jednotlivé věty článku ve »F.« uveřejněného vypuštěny. Tato neúplnost rozsudku týká se rozhodné skutečnosti, neboť odchylný doslov článku v periodi-ckých tiskopisech »B. M.« a »S.« mohl by vzhledem k tomu, že obža-lovaný P. tvrdil při hlavním přelíčení, že dal článek obžalovaným H-em mu zasláný oklepatí a zaslal opis do »S.«, nasvědčovati tomu, že obža-lovaný P. se neobmezil na zběžné přečtení článku obžalovaným H-em mu zasláného, nýbrž že zařídil vypuštění celých částí a jednotlivých vět článku toho v »S.« a tím podle shora uvedeného zároveň také v »B. M.« po důkladném přečtení celého článku obžalovaného H-a. Za tohoto stavu věci bylo, aniž bylo třeba obíratí se dalšími výtkami zmateční stížnosti, odůvodněné stížnosti vyhověti, rozsudek, jenž je stížen zmatky podle §u 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř. a neobsahuje potřebných skutkových zjištění, jež jest při správném použití hmotného práva položiti za základ rozhod-nutí, zrušiti a věc vrátiti soudu první stolice, by o ní znovu jednal a roz-hodl. Nalézacímu soudu, jenž se bude věci znovu obíratí, bude přihlížeti k tomu, že je s hlediska pobuřování po rozumu § 14 čís. 1 zákona na

ochranu republiky lhostejno, zda šlo o článek oslavný, zda je článek psán slohem básnickým, zda je z něho patrné, že pisatel označuje určité cesty, jež jest nastoupiti za účelem odčinění domnělé křivdy německému obyvatelstvu jižní Moravy způsobené, a zda byl článek v G.«, »B. M.« a »S.« zabaven čili nic, že lze pobuřovati proti právním statkům chráněným § 14 čís. 1 zák. na ochranu republiky také obsahem článku oslavného a básnickým slohem sepsaného, jakož i obsahem článku, v němž nejsou označeny cesty, jež by měly býti nastoupeny za účelem odčinění oné domnělé křivdy, a posléze též obsahem článku, k jehož zabavení nedošlo.

Čís. 2609.

Zločin § 81 tr. zák. předpokládá po stránce objektivní, že úřední nebo služební úkon, k jehož zmaření (vynucení) směřuje násilné jednání pachatelovo, spadá do oboru povinností a oprávnění, náležejících osobě v § 68 tr. zák. uvedené důsledkem jejího úředního (služebního) postavení nebo zvláštního vrchností jí daného příkazu; nezáleží na věcné oprávněnosti dotyčného úkonu, nýbrž pouze na formálním oprávnění oné osoby k jeho výkonu; v subjektivním směru vyžaduje se úmysl pachatelův zmařiti onen úkon.

Polní hlídač jest oprávněn prohlížeti obsah ranců (bařochů), jež mají u sebe osoby podezřelé z trestného činu na věcech jeho dohledu svěřených.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1926, Zm I 596/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 23. července 1926, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. zák., zrušil rozsudek nalézacího soudu v napadeném výroku, jakož i ve výroku o trestu a ve výrocích souvisejících a věc vrátil soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a oní rozhodl, přihlížeje při tom k právoplatnému odsouzení pro přestupek § 312 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek nalézacího soudu pouze potud, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 81 tr. zák., ponechává však netknutým odsouzení pro přestupek podle § 312 tr. zák., takže se rozsudek první stolice v tomto bodě stal právoplatným. Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř., nelze upřítí oprávnění. S hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. namítá zmateční stížnost především, že polní hlídač Josef R. nebyl ani formálně oprávněn, prohlédnouti ranc obžalovaného, takže již z tohoto důvodu jest odsouzení obžalovaného pro zločin podle § 81 tr. zák. pochybeno. Výsadní ochranu § 81 tr. zák. přiznává zákon oso-